

Porin kaupungin rakennusvalvonta
lupainsinööri Tommi Järvinen
tommi.jarvinen@pori.fi

Viite Lausuntopyyntö 31.8.2023

Aihe Pori, Tilsantie 8 (609-51-90-1), Ruosniemen ala-asteen purkaminen

Porin kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Satakunnan Museolta lausuntoa koskien Ruosniemen ala-asteen purkamista. Vuonna 1955 valmistunut rakennus on jäänyt käyttöä vaille Pohjois-Porin uuden monitoimitalon valmistuttua. Kaupunki haluaa purkaa peruskorjausta vaativan rakennuksen kustannussyistä.

Ruosniemen koulu valmistui vuonna 1955 nykyiselle paikalleen kaupunginarkkitehti Olaf Küttnerin suunnittelemana. Rakennus kuului sodanjälkeisen voimakkaan kaupungistumisen aiheuttamaan 1940–1950-luvuilla toteutettuun mittavaan koulurakennusten rakennushankkeeseen.

Ruosniemen koulu on inventoitu vuonna 2007 luokkaan A – suojeltava kohde: ”*Arvot: Rakennushistoriallinen. Ruosniemen koulu on valmistunut osana Porin kaupungissa 1940- ja 1950-luvuilla toteutettua uusien kansakoulujen rakentamishanketta. Arkkitehtuuriltaan Ruosniemen koulurakennus edustaa 1950-luvun julkisten rakennusten arkkitehtonisia ihanteita. Kohteen julkisivut ovat uutta katemateriaalia lukuun ottamatta varsin hyvin säilyneet. Myös suuri osa sisätiloista on säilynyt pinnoiltaan ja sisutukseltaan alkuperäisinä.*”

Ruosniemen koulu ei sijoitu mihinkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön tai maisema-alueelle. Kantakaupungin osayleiskaavassa (2007) koulun kiinteistö on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Kiinteistö rajautuu idässä ja pohjoisessa osayleiskaavassa osoitettuun s-2 merkittyyn alueeseen (Ruosniemi), jonka omaleimainen luonne tulee säilyttää.

Kiinteistöllä voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1958, joten sen voidaan katsoa olevan rakennussuojelun osalta vanhentunut.

Satakunnan Museon kannanotto

Historiallisesti ja rakennushistoriallisesti merkittävä ja edelleen korjattavissa oleva koulurakennus puretaan, koska sillä ei katsota olevan enää käyttöä ja rakennuksen myyminen nähdään ongelmalliseksi. Purkamisen ei liity suoranaisesti rakennuksen kuntoon, vaan kaupungin kouluverkko uudistukseen. Satakunnan Museo pitää valitettavana, että kouluverkko uudistusta tehtäessä aikaisempien ja tuolloin edelleen käytössä olleiden koulurakennusten tulevaa käyttöä ei ole pohdittu pitkäjänteisesti, vaan ratkaisut on jätetty hetkeen, jolloin rakennusten käyttö on jo loppunut.

Satakunnan Museo haluaa huomauttaa, että Porin kaupunki on mukana Kestävä kaupunki -verkostossa, jonka tavoitteena on ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävä ratkaisut ja yhtenä teemana vähähiilisyys, mihin kuuluu myös rakennusten kestävä käyttö. Pori kuuluu lisäksi ilmastopäästöjen vähentämiseen sitoutuneiden Hinku-kuntien verkostoon.

Purkamisen yhdeksi perusteeksi on esitetty rakennuksen pitkäaikaista sisäilmaongelmaa. Satakunnan Museo kävi keskusteluja Ruosniemen koulun peruskorjauksesta jo vuonna 2017, mutta sittemmin julkistetun kouluverkko uudistuksen myötä korjaussuunnittelusta luovuttiin. Tarkemmat selvitykset mm. haitta-aineista on tehty vasta kesällä 2023 purkamista varten. Tuolloin ilmeni rakennuksen alla oleva runsas vesimäärä, jonka voidaan olettaa olevan osaltaan sisäilmaongelmien syynä. Haitta-ainekartoituksissa löydetyt asbestia ja raskasmetalleja sisältävät materiaalit ovat tyyppisiä ottaen huomioon rakennuksen rakennusajankohdan.

Purkamisen myötä tullaan menettämään historiallisesti todistusvoimainen, arkkitehtonisesta laadukas ja hyvin rakennettu koulurakennus, joka ilmentää sodanjälkeistä voimakasta kasvua sekä hyvinvointiyhteiskunnan rakentumisen varhaisvaiheita. Näillä aikanaan keskeisillä rakennushankkeilla on ollut suuri merkitys kaupungin paikalliselle identiteetille sekä alueiden rakentumiselle. Tällä hetkellä merkittävä osa Porin laadukkaasta modernista julkisesta rakentamisesta uhkaa hävitä ennen kuin sen arvoja ehditään kunnolla edes määrittelemään. Tilanne on kulttuuriperintöämme ajatellen kestävä: Pori on esimerkiksi purkanut jo kaikki 1970-luvulla rakennetut peruskoulu-uudistusta ilmentävät koulurakennukset.

Ajallinen kerroksellisuus kuuluu olennaisena osana laadukkaaseen elinympäristöön. Ruosniemen koulun purkamisella tulee olemaan pitkäkestoisia vaikutuksia myös

ympäristön kaupunkikuvalliseen arvoon, varsinkin jos kiinteistö jää pidemmäksi ajaksi rakentamattomaan tilaan.

Satakunnan Museo pitää syntynyttä tilannetta erittäin valitettavana. Kookkaan ja korjausta vaativan koulurakennuksen myynti sekä uusiokäyttö on ymmärrettävästi erittäin ongelmallista. Kouluverkkouudistuksen myötä syntyneen tilanteen sekä rakennuksen korjaustarpeen vuoksi Satakunnan Museo näkee Ruosniemen koulun säilyttämisen erittäin haastavana.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Korjausrakentamisen asiantuntija Kalle Virtanen

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus / kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä